

Verlag vergadering Adviescommissie Cultuurhistorie 10 december 2020 (via MS Teams)

Aanwezig

Voorzitter	De heer Gabriëls
Secretaris/adviseur	Mevrouw Jongeling, de heer Truyen
Commissieleden	De heren Bukkems, Ellens, Filott, Lammeretz, Lemmen, Verhaag en Zincken
Afwezig	De heer Lemmens
Tevens aanwezig	De heren Timmermans (punt 4), Kortlang (punt 8b), Korten en Van de Sande (punt 9a) en Kremers

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 14.00 uur via MS Teams. Hij verontschuldigt zich voor de keren dat hij afwezig was in het afgelopen turbulente jaar.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt met twee toelichtingen onder punt 4 vastgesteld.

3. Vaststellen verslag en actielijst van 12 oktober 2020

Het verslag en de (lege) actielijst worden ongewijzigd vastgesteld.

4. a. Toelichting rapport herijking gemeentelijke monumentenlijst

De heer Luc Timmermans van het bureau Klement Rentmeesters licht het onderzoek, de werkwijze en het rapport toe. De commissieleden hebben het rapport naast als digitaal vergaderstuk ook deze week nog op papier toegezonden gekregen.

Conclusies zijn dat Weert een gemeentelijke monumentenlijst heeft die evenwichtig en representatief is en die een goed afspiegeling geeft van de geschiedenis. Daarbij is het logisch dat uit de vroegere periodes minder gebouwen zijn overgeleverd dan uit latere tijden. Ook het aantal monumenten per inwoner is vergelijkbaar met andere gemeenten, hoewel Weert naar verhouding iets minder rijks monumenten en iets meer gemeentelijke monumenten heeft. Qua omvang is er geen reden de monumentenlijst in te perken. Wel is er een aantal aanbevelingen, zoals terughoudendheid met aanwijzen van monumenten uit de al goed vertegenwoordigde categorieën, aandacht voor jongere monumenten (na 1940 inclusief na 1965) en afvoeren van dubbeltellingen. Ook voor archeologie zijn er aandachtspunten. In totaal wordt van 8 panden geadviseerd de aanwijzing in te trekken en voor 38 panden een nadere redengevende omschrijving op te laten stellen en de procedure tot aanwijzing in gang te zetten.

De heer Filott vindt de werkwijze met een puntentelling en wegingsfactoren subjectief. De heer Timmermans licht toe dat de vanuit zijn professionaliteit en deskundigheid gegeven score niet doorslaggevend hoeft te zijn, maar wel onderdeel is van het advies.

De heer Verhaag merkt op dat er grote oververtegenwoordiging is van woonhuizen en boerderijen, maar dat toch maar van 8 panden wordt geadviseerd ze af te voeren en dat zijn vooral dubbeltellingen. Mw. Jongeling licht toe dat rechtszekerheid ook een rol speelt. Als er geen belangrijke aantastingen van een monument zijn geconstateerd, is er geen argument om de aanwijzing in te trekken.

De heer Truyen vraagt aandacht voor bescherming van ondergronds erfgoed, ook datgene dat zich buiten de rooilijn van een gebouw bevindt, zoals bijvoorbeeld bij kerken. Hij heeft juridisch advies gevraagd bij de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed, over de bescherming van (nog niet bekende) historische kelders en inpandige waterputten.

Wellicht dat ook een 3D kadaster een toekomstige mogelijkheid is. Zodra het advies van de RCE binnen is, wordt de commissie geïnformeerd.

De heer Ellens wijst op de mogelijkheid bij jongere monumenten alleen het casco te beschermen. Daardoor blijven ontwikkelingen makkelijker mogelijk.

Op een vraag van de voorzitter antwoordt mw. Jongeling dat voor de aanwijzing en intrekking de Erfgoedverordening van toepassing is: B&W besluit, geadviseerd door de commissie Cultuurhistorie. De eigenaren worden uiteraard in het proces betrokken. Vanwege de korte voorbereidingstijd wordt afgesproken dit rapport, voorzien van een notitie van mw. Jongeling, te agenderen voor de volgende vergadering.

4. b. Toelichting archeologisch onderzoek voorburcht Biest 3

Archeologisch adviseur Fokko Kortlang van ArchAeO licht de plannen voor sanering en nader archeologisch onderzoek op de voorburcht en schootsvelden toe. Vorig jaar is er al een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op de schootsvelden en de voorburcht uitgevoerd. Eveneens is er een inventariserend proefsleuvenonderzoek via proefsleuven uitgevoerd op de schootsvelden. Eerder is bij de verbouw van de Tiendschuur een archeologisch proefsleuvenonderzoek, met doorstart naar opgraving uitgevoerd. Het hele terrein van voorburcht, grachten en schootsvelden is aanvullend op de rijks status aangewezen als gemeentelijk erfgoed. Dit betreft vooral de ondergrondse waarden. Consequentie is wel dat voor de sanering, aanleg van ondergrondse infrastructuur, aanplant van bomen en struiken, ondergrondse bouwvoorbereiding en nader onderzoek een omgevingsvergunning voor de activiteit monument nodig is. Onder het asfalt is een laag van ca. 40 tot 50 cm vervuiling met onder andere zware metalen aanwezig. Bij sanering is het zaak om de onderliggende grondlagen niet aan te tasten. Daarom gebeurt dit onder archeologische begeleiding en wordt alles gedocumenteerd. Aansluitend aan de sanering wordt waarderend en karterend onderzoek uitgevoerd. Het nadere onderzoek richt zich vooral op de locatie van de brug tussen de voor- en de hoofdburcht, de ommuring van de voorburcht en de hoektorens en de historische infrastructuur van de voorburcht. Ook de poort wordt gedocumenteerd. Buiten de voorburcht, op de schootsvelden worden eerder aangetroffen waterlopen op enkele locaties nader onderzocht. Aan de Kasteelsingel wordt gegraven ten behoeve van een waterpartij. Ook die locatie wordt onderzocht; op de kaart van Van Deventer staat daar bebouwing aangeduid. De op de kaart aangegeven locaties 15 en 16 worden nu niet onderzocht, omdat er geen grond verstorende activiteiten worden uitgevoerd. De saneringswerkzaamheden zijn gepland in januari 2021; het vervolgonderzoek staat gepland voor de 2^e helft april t/m juni 2021. Op basis van de vondsten zal het ontwerp voor de herinrichting worden verfijnd en aangepast. Er is budget gereserveerd voor deze werkzaamheden. Daarvan dient een deel te worden gereserveerd voor de conservering van vondsten.

In samenwerking met de Erfgoedgemeenschap van Weert wordt gewerkt aan het vergroten van het draagvlak. Denk aan participatie van het publiek, projecten voor scholen en educatie, een webcam, een 'archeohotspot' en video-opnames, ook met een drone. De maatregelen rond Covid-19 zullen wel gevolgen hebben voor de publieke toegankelijkheid.

Vanuit de commissie zijn er geen vragen. Het advies wordt geformuleerd onder punt 9b.

5. Mededelingen organisaties

a. Molenstichting Weerterland

De heer Zincken meldt dat er geen publieksactiviteiten zijn vanwege Covid-19; een molenaar is getroffen door deze ziekte. Er is geen jaarafsluiting, wel een attentie voor de vrijwilligers.

Frans Driessen gaat nu echt stoppen als bestuurslid en Rolf is zelf interim-voorzitter. De zoektocht naar bestuursleden en vooral een voorzitter wordt steeds nijpender.

b. Peel, Maas & Kempen

De heer Bukkems heeft geen nieuws. PMK zal meewerken aan het onderzoek van het Stadspark; Bouke Kouters is hier nauw bij betrokken.

c. Heemkundecomité Stramproy

De heer Verhaag vertelt dat de verkoop van het leesplankje goed loopt. Verder zijn er geen activiteiten en wordt gewacht op betere tijden.

d. Aldenborgh

De heer Lammeretz meldt dat er veel interesse is voor de 1e herdruk van 'Parel van de heide'. Verder zijn er geen activiteiten te melden.

e. Limburgs Geschied- en Oudheidkundige Genootschap

De heer Filott geeft aan dat ook bij het Koninklijk LGOG bijna alles stil ligt.

f. Stadsgidsen

De heer Lemmen moet helaas ook melden dat er geen activiteiten zijn. Wel zijn ze verblijd met een gift van het Prins Bernhard Fonds voor geluidsapparatuur voor de fietstochten. Zou het mogelijk zijn de Rumolduskapel te benutten als startpunt voor de wandelingen? Hiervoor kan contact worden opgenomen met de afdeling Vastgoed via j.westenberg@weert.nl.

Bij het project Stadspark is van de Stadsgidsen Koos Neijns aangehaakt.

Het origineel van het grensmonument van de Geuzendijk is herplaatst in de Muntpassage. Het bijbehorende informatiebordje is in de maak.

6. Mededelingen gemeente

a. Archeologie

Voor de stand van zaken archeologie licht de heer Truyen de volgende punten toe.

- Beekpoort Noord, het Programma van Eisen voor een proefsleuvenonderzoek wordt opgesteld
- Beekpoort/Rumoldusstraat, het Programma van Eisen voor een proefsleuvenonderzoek met doorstart naar definitieve opgraving wordt voorbereid door Aeres, in opdracht van de initiatiefnemer.
- Hennestraatje: in het project Nollewiel worden zeven bouwkvavels ontwikkeld. Er is een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door RAAP. Als bijzondere vondst is in sector 3 een mortierstelling uit WOII aangetroffen en een nog niet ontplofte blindganger (mortier). Deze is door de EOD onschadelijk gemaakt in de nabijheid van vliegveld Budel.

b. Erfgoedcluster

De heer Lemmens is afwezig. De expositie 'Van graan naar kraan' is nog te zien tot 30 april 2021 in het Bibliocenter.

c. Monumenten

Mevrouw Jongeling licht de volgende punten toe.

- Open Monumentendag 2021

Op 14 december zal de eerste bijeenkomst met de vrijwilligers digitaal plaatsvinden. Een gezellige, aangeklede evaluatie is helaas op het moment niet mogelijk. Naast een terugblik op 2020 worden ideeën gegenereerd voor 2021. Pre-corona had Weert zich al kandidaat gesteld voor de landelijke opening komend jaar. Afgelopen jaar kon de fysieke opening op Nyenrode niet doorgaan en is dit opgelost met een filmpje met prof. mr. Pieter van Vollenhoven. Hoe de situatie in september 2021 zal zijn, weet niemand, maar er is hoop dat er weer meer mogelijk is.

Uit contact met het landelijke projectbureau blijkt nu dat er geen andere kandidaten zijn voor de opening op donderdag 9 september 2021. Daarnaast wordt samenwerking gezocht met Vlaanderen. En dan liggen Weert en Bocholt heel gunstig. Bovendien hebben beide plaatsen een eeuwenoude band onder andere via de Bocholter-/Weerterbeek. Met het gerenoveerde Museum W en het stadspark in aanleg heeft Weert veel te bieden. Wel moet B&W nog instemmen met het programma en budget; uiteindelijk beslist de landelijke stichting.

Goede ideeën voor het programma zijn welkom via Openmonumentendag@weert.nl.

- Voortgang 'Kerkenvisie'

De gesprekken voor de 'Visie gebedshuizen' lopen voorspoedig en de reacties zijn positief. In de decembermaand ligt dit even stil. De eerste rapportage wordt in maart verwacht.

7. Terugkoppeling uit monumenten-welstandscommissie (29 oktober, 12 en 26 november en 10 december 2020)

De heer Ellens licht enkele markante plannen toe, zoals het plan voor de Kromstraat waarbij de muur van Grein Blikwaren zo veel mogelijk wordt gespaard als karakteristiek onderdeel van de straatwand. De plannen voor Beekpoort 3/Nazarethsteeg zijn zorgvuldig bekeken. Bij Les Beaux Champs aan de Lozerweg 118 is goede voortgang. De officiële aanvraag wordt binnenkort verwacht. Zie voorts de betreffende verslagen.

8. Adviesaanvragen

a. Herijking gemeentelijke monumentenlijst

Dit punt wordt aangehouden tot de volgende vergadering en opnieuw geagendeerd met informatie over onder andere de procedure.

b. Monumentenvergunning archeologisch onderzoek voorburcht Biest 3
De commissie adviseert positief.

9. Ingekomen bespreekpunten

Deze punten zijn geagendeerd op verzoek van de Aldenborgh.

a. Stadsboerderij Beekpoort 3/Nazarethsteeg

De heer Lammeretz zegt dat de Erfgoedgemeenschap, waarin naast de Aldenborgh ook de Stadsgidsen en PMK zijn vertegenwoordigd, bezwaar hebben tegen de sloop van de stadsboerderij Beekpoort 3. Ze zijn een petitie gestart en pleiten voor behoud. De commissie Cultuurhistorie kan het college van B&W gevraagd en ongevraagd advies geven.

De heer Verhaag sluit hierop aan dat de boerderij ouder is dan gedacht en een typerende lage ligging heeft ten opzichte van het straatniveau. Ook het feit dat dit een heel eenvoudig gebouw is, maakt het extra kwetsbaar. Het was te verkiezen geweest als de commissie eerder om advies was gevraagd. Opmerkelijk is wel dat het pand erg laag scoort bij de inventarisatie van de herijking. Dit ligt onder andere aan de geringe gaafheid en de slechte technische staat.

De heer Zincken wijst er op dat dit proces al lang loopt en de initiatiefnemer de juiste procedure heeft gevolgd. De overheid dient wel een betrouwbare partner te zijn en niet tijdens de procedure de spelregels te veranderen. Mocht worden besloten tot behoud, dan is compensatie aan de orde.

De heer Ellens legt uit dat de advisering van het plan door de Monumenten-welstandscommissie uitermate zorgvuldig is geweest. Deze locatie betreft bebouwing in het beschermde stadsgezicht, geen gemeentelijk beschermd monument. Daarom kan sloop niet worden tegengehouden.

De bestemmingsplanwijziging moet nog door de raad worden vastgesteld. In het voortraject zal het advies van de commissie worden meegenomen bij de besluitvorming door B&W. Daarbij dienen de cultuurhistorische waarden naar de laatste inzichten te worden betrokken. De raad heeft uiteindelijk het laatste woord.

De commissie adviseert op voorhand het pand Beekpoort 3 te behouden.

b. Helmonder, IJzerenmanweg 5-7

De aanleiding voor agendering is hetzelfde: vrees voor sloop. Vanwege de herbestemming van de Boostenzalen aan de IJzerenmanweg 15 is een bestemmingsplanwijziging nodig. Daarvoor wordt één woontitel overgeheveld van de Helmonder naar de Boostenzalen. Dit is niet gekoppeld aan een sloopverplichting van de Helmonder.

De commissie verzoekt deze boerderij mee te nemen bij de herijking. Het pand stamt uit 1876 en is het startpunt voor de ontwikkeling van het Bisschoppelijk College en het recreatiecomplex de Lichtenberg in dit gebied.

10. Rondvraag

Er zijn geen vragen.

11. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging aan de leden en adviseurs voor alle goede werken. Hij wenst iedereen fijne Kerstdagen en een goede roetsj.

De volgende vergadering is volgens schema op 21 januari 2021.

Vastgesteld in de vergadering van 21 januari 2021,

G. Gabriels, voorzitter

J. Jongeling, secretaris

Actielijst n.a.v. vergadering Commissie Cultuurhistorie 10 december 2020

Vergadering	Actiepunt	Planning	Actie door
	1. Advies Beekpoort 3 meenemen in besluitvorming	Q1	R&E
	2. Helmonder meenemen in herijking	Q1	R&E/m&a

